

# Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:

Parohiile cl. I. pe un an . . . 500 Lei  
Parohiile cl. II. și particulari . . . 400 Lei  
Parohiile cl. III. și subelasa . . . 300 Lei

APARE DUMINECA

MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI  
EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.

Prețul inserțiunilor:

DUPĂ TARIFUL STABILIT DE  
CONSILIUL EPARHIAL.

## ȘAGUNA ȘI ȘCOALA.\*

Figura de mare preot și mare român a lui Șaguna și înfăptuirile sale, multe și trainice, au format, îndată după moartea creatorului lor, obiectul de cercetări și interpretări din numeroase puncte de vedere, expuse de contemporanii săi la potrivite prilejuri.

Intre cei mulți, directorul și profesorul dela „Gimnaziul mare public român de religie ort. răsăriteană” din Brașov, Dr. I. G. Meșota, în cuvântul rostit la parastasul din biserica sf. Nicolae a Brașovului, în 24 Iunie v. 1873, caracterizează activitatea culturală a răposatului mitropolit — pe care a avut fericirea să-l cunoască mai de aproape —, spunând:

„... Mitropolitul Șaguna și-a făcut de problemă a vieții să înființeze, în toate comunele bisericesti din dieceza sa, școli și să le ridice la starea ce o cere spiritul timpului. Cu rar talent organizator, informându-se despre mijloacele pedagogice și didactice, întrebunțate la națiunile culte, dispuse întocmirea internă și externă a școlilor supuse inspecțiunii sale... Șaguna susținu, dela început și până la moarte, principiul confesionalității școlilor române, din convingerea fermă, „că noi, Românii, de religia răsăriteană, în părțile acestea, unde trăim amestecați din vechime cu alte națiuni favorite, bisericeste și politicește, în prejudiciul Bisericii și națiunii noastre, până acum avem să mulțumim mai numai așezămintelor Bisericii noastre răsăritene, că ni-am putut susține limba noastră maternă și, prin ea, naționalitatea noastră” (prefață la „Dreptul Canonic”) și că de aici înainte numai sub scutul Bisericii putem scăpa școlile noastre de desnaționalizare... Limbajul cu care sus-

ținea drepturile Bisericii și ale școlilor sale față de miniștri atotputernici, cum au fost contele Thun și baronul Eötvös, dovedesc învederat, pe de-o parte zelul său învățat pentru Biserică și Școală, pe de altă parte încrederea în puterile sale intelectuale și în dreptatea cauzei sale. Osteneile și îngrijirile lui, pe terenul școlar, au fost încoronate de succes îmbucurător: în scurt timp arhidiecea sa avu un institut *teologic* cu 3 ani de cursuri, unul *pedagogic* cu 2 ani, două *gimnazii*, mai multe școli *capitale* și câteva sute de alte școli în parohii... Lăptrea științei și culturii morale, în poporul român de dincoace de munți, a fost ținta și scopul lui și când a creiat ideea pentru înființarea „Asociațiunii” („Astra” de astăzi)... știința și cultura a căutat să le promoveze la fiii națiunii române, când a înființat fonduri pentru stipendiarea tinerilor Români, trimiși la institutele de științe mai înalte din patrie și din afară, când ajută, din mijloacele sale proprii, cu o munificență rară, pe tinerii talentați și cu moralitate...”

Școala lui Șaguna, institutul teologic, organizat de providențialul arhieru, a avut chiar din primii ani ai existenței sale, o mare frecvență. În anul școlar 1877/8 s'au înscris, în secțiunea teologică a seminarului, 118 tineri.

O școală pentru viitorii preoți, la Românii din Ardeal și Banat, nu era refugiul tinerilor de redusă capacitate intelectuală, cum se spune că era cazul bună oară la conlocuitorii noștri de atunci și de naționalitate maghiară, când părinții, cu asemenea odrasle, se mângăiau și se încurajau cu speranța că băiatul lor, slab pregătit, „jó lesz papnak” — va fi bun de popă. Românii, Ardeleni și Bănățeni, se simțeau scutiți de ispitirea acestui fel de gândire. Cariera funcționarească, retribuită de stat, era de mult zăvorâtă sau condiționată de lucruri mărturisite numai confidential. Unicul drum,

\* Un capitol dintr'un volum în pregătire.

deschis spre școală mai înaltă, rămânea, pentru marea majoritate a tinerilor noștri, drumul *la școala lui Șaguna*, în adăpostul căreia tineretul român avea puțința de-a se pregăti pentru viață neatârătoare, ca preot, la înălțimea misiunii închinată operei de reculegere și întărire, morală și materială, a satelor. Aici avea să învețe măestria de a câștiga și a păstra curate sufletele credincioșilor, cari îl vor chema să-i păstorească odată.

De aceea, întreținerea și desăvârșirea unei astfel de școli, este izvorul de viață cu rost, pentru ori care eparhie prevăzătoare a mitropoliei noastre.

E. Hodoș prof. i. r.

## Cuvântarea

Păr. Prot. ic. stfor Romul G. Ancușa, președ. Asociației Clerului „A. Șaguna“, rōstită la deschiderea Adunării din 26 XI 1942.

*Prea Sfințite Părinle,*

*Onorați Oaspeți,*

*Iubiți Frați întru Hristos,*

Nu ne-am adunat de mult — sunt 5 ani de atunci — în Adunare generală a Secției eparhiale a Asociației Clerului „Andrei Șaguna“, deși, în conformitate cu dispozițiile § 19 din statutele Asociației, trebuia să ne întrunim în Adunare generală ordinară în fiecare an.

Sunt multe cauzele pentru cari nu ne-am putut întruni, unele dintre ele avându-și izvorul în evenimentele politice și sociale interne din Țară, iar altele în luptele bisericești din eparhie. Dar despre acestea, astăzi, în zadar am mai vorbi și nici nu este bine să le mai pomenim.

Dacă însă Adunarea generală a Secției noastre nu s'a întrunit timp de 5 ani de zile, aceasta nu înseamnă că a stagnat și activitatea ei. Din contră, conducerea centrală a Secției noastre eparhiale și-a ținut de a sa datorință, ca să fie cu atât mai activă în ceea ce privește direcționarea și stimularea activității despărțămintelor și a cercurilor religioase. Și acestea, precum veți binevoi a cunoaște din raportul general ce Vi se va prezenta pe anii 1938—1942, au dezvoltat o activitate din cele mai laudabile.

*Iubiți Frați întru Hristos,*

Este o lume a nemuririi, așa ne spune învățătura sfântă a Bisericii noastre. Este o lume a nemuririi, care se dobândește printr'o continuă străduință după perfecțiune. După această lume aleargă și însetează fiecare om.

Din nemurire ni s'a rupt o fărâamă de viață și acolo trebuie să o întoarcem curată. Această concepție de viață trebuie să o ducă preotul, care, alături de cuvânt, trebuie să pună și pilda ostenelelor sale.

Și pentru că viața este o continuă mișcare, care cere mereu înnoiri, nu mai putem trăi numai din zestrea trecutului, ci trebuie să desțelegem noi terenuri și să înființăm noi ogoare de muncă, care să aducă cu atât mai multe roade. Și cine va fi apostolul acestor înnoiri, dacă nu preotul, care trebuie să-și îndrepte mereu gândul și privirea spre viitor.

De aceea, preoțimea trebuie să-și aibe ochii mereu ațintiți spre progres și desăvârșire, nizuindu-se nu numai să desvolte instituțiunile moștenite din trecut, ci să creieze și altele noi, cerute de actualitate.

„Trăim la o răscruce de veacuri, când se înfruntă în sânge rasele lumii“.

Trăim vremuri noi, cu lozinci naționaliste, menite să apere rasa și etnicul fiecărui popor.

Privirile tuturor se îndreaptă spre viitor și cu toții ne întrebăm: ce avem de făcut?

Armata Țării, prin vitejia ei fără de seamă, a refăcut onoarea națiunii, eliberând provinciile românești de sub tirania celor fără de Dumnezeu. Armata, prin bravura și jertfa ei, ștergând petele de rușine din trecut, a arătat Țării nu numai drumuri noi de mântuire, ci și lumii întregi, că neamul nostru își stăpânește destinul și că dorește și este gata să apere granițele Țării și pacea din acest colț al Europei.

Nu numai cei ce luptă, dar și cei rămași acasă, au datorii de împlinit față de neamul lor.

De aceea, alături de Armata Țării, și conștiință de însemnătatea momentelor pe cari le trăim, Preoțimea ortodoxă română, dorind să-și slujească neamul, așa cum au făcut-o și înaintașii credinței celei de obște atunci când neamul căuta noi zări de viață și se găsea la răscrucea istoriei sale, își reclamă cel dintâiu loc la datorie și la jertfă. Ea simte nevoia unei reorganizări interioare la umbra altarelor și a unei regenerări a forțelor prin puterea Crucii celei de viață făcătoare, pentru ca să poată pune la îndemâna factorilor cu răspundere în stat tot devotamentul, toată munca și tot gândul ei curat pentru triumful cauzei românești.

Vrem să fim slujitori ai Bisericii noastre strămoșești și ai Neamului nostru românesc crescut cu această Biserică, vrem să fim prezenți la datorie și la jertfă, pentru că Ortodoxia noastră nu este un element suprapus românismului nostru, ci este însuși modul de a se manifesta religios al neamului nostru.

*Prea Cucernici Părinți și  
Iubiți Frați întru Hristos,*

Cugetând la vremurile prin cari trecem și privind greutățile și mizeriile pe cari le întâmpinăm în fiecare zi și din ce în ce mai mult, putem spune cu drept cuvânt, că ne găsim sub povara unei cruci de suferință.

Cu toate acestea, gândurile noastre să se îndrepteze spre interesele mai înalte ale neamului. „Toată grija cea lumească acum să o lăpădam” și toată râvna noastră să se îndrepteze și să se concentreze spre o muncă obștească superioară, care să ne dea suflete de ideal și de credință în Hristos Domnul și în destinul cel mai bun și mai fericit al Neamului nostru.

*Onorată Adunare generală,*

Nu pot încheia cuvântul meu, fără ca să nu amintesc de bucuria ce ni-o prilejuește prezența între noi a P. S. S. Episcopului nostru Veniamin.

Dela intronizarea P. S. Sale în scaunul episcopesc al Caransebeșului, este cea dintâi ocaziune, că P. S. Sa se află în mijlocul nostru, a fiilor săi sufletești.

Inima noastră saltă de bucurie, căci este însuflețită de cele mai frumoase speranțe, văzând pe Chiriarhul în mijlocul fraților săi mai mici întru Hristos.

P. S. Sa a adus în scaunul nostru episcopesc o energie și experiență multiplă, care își află plăcerea în munca neîntreruptă și în dragoste de ordine și de disciplină. Crescut în școala Sibiului șagunian și sub aripile ocrotitoare ale I. P. S. S. Arhiepiscopului și Mitropolitului nostru Nicolae, nu ne îndoim că, întocmai ca I. P. S. Sa, va fi un vajnic apărător al spiritului șagunian, având grijă de sf. Biserică și de slujitorii altarelor, fiind în același timp și ocrotitor al Asociației noastre, la întemeierea căreia a conlucrat și al cărei membru a fost până la înălțarea P. S. Sale la treapta de episcop.

P. S. Sa reprezintă ceea ce am dorit și așteptat.

Dumnezeu să ni-l țină la mulți ani!

Vă rugăm însă, Prea Sfințite, să Vă coboriți mereu în mijlocul nostru, să Vă coboriți, chiar și în vizitațiuni canonice inopinate, cât mai des pe la casele noastre, pentru ca să cunoașteți mai deaproape păsurile și necazurile noastre și pentru ca să ne stimulați și îmbărbătați în activitatea noastră pastorală și misionară. Căci, să ne credeți Prea Sfințite, prezența P. S. Voastre în mijlocul nostru este cel mai clocvent apostolat pentru inimile noastre.

Cu acestea declar Adunarea generală de astăzi deschisă și rog pe P. S. S. Episcopul nostru Veniamin, ca să împărtășească binecuvântarea sa arhierească asupra lucrărilor noastre, pe care să le începem în numele și cu ajutorul lui Dumnezeu.

## VIZITAȚIUNILE CANONICE ALE PREA SFINȚIEI SALE EPISCOPULUI VENIAMIN

LA DOMAȘNEA, CORNEA, ORȘOVA ȘI JUPALNIC.

III

Cornea

La ora 4 p. m. Prea Sfinția Sa părăsește comuna Domașnea, îndreptându-se spre frunțașă comună Cornea. Aici în fața bisericii este întâmpinat în uralele credincioșilor de preotul Ilocului Nicolae Văleanu și de preotul Nicolae Goanță din Cuptoare.

Preotul Nicolae Văleanu, face Preasfinției Sale pe scurt cronica parohiei și exprimă în același timp și bucuria credincioșilor de a-l vedea pe Prea Sfinția Sa în mijlocul lor. Prea Sfinția Sa mulțumind pentru cuvintele de bun sosie adresate și implorând binecuvântarea Cerului asupra lor, arată scopul venirii Prea Sfinției Sale în mijlocul lor.

La Vecernie servește însuși Prea Sfinția Sa, înconjurat de preoții N. Văleanu, N. Goanță, P. Toma secretar eparhial și protodiaconul catedral T. Roșca. După săvârșirea vecerniei Prea Sfinția Sa rostește o predică plină de învățăminte spunând printre altele:

Am înălțat rugăciune la Tatăl cel ceresc, încheind ruga noastră cu cântarea: „Nădejdea mea este Tatăl“...

Lui trebuie să-i încredințăm viața noastră și numai pe El trebuie să-l servim, căci El ne va cere odată socoteală pentru faptele noastre.

Ne-am gândit noi oare cum avem noi să ne pregătim pentru judecata cea de apoi, când vom avea să ne dăm seama de felul cum am chivernisit talentul. Oare noi ne-am îmbogățit talentul sufletului nostru, cu osârdie după rânduiala învățaturii Domnului nostru Iisus Hristos, ori suntem ca acel leneș, care și-a îngropat talentul primit dela Dumnezeu și la judecată a spus: iată Doamne unul mi-ai dat și acesta și-L dau înapoi neștirbit!

Domnul va zice atunci celor ce au știut să-și chivernisească bine talentul primit, treceți de-a dreapta mea, iar pe ceilalți îi va trece de-a stânga Sa.

Vă veți întreba atunci desigur mulți dintre voi care este talantul ce mi-l-a dat nouă Dumnezeu spre chivernisire?!

Înainte de Dumnezeu averea și podoabele nu folosesc nimic, dacă noi nu știm cum să le folosim pentru mântuirea sufletului, căci noi pe acest pământ suntem numai chivernisitorii acestei averi pământești.

Noi toți suntem niște călători în această viață. Astăzi când lumea e atât de învrăjbită, când se omoară om pe om, nu ne dăm seama, mai mult ca oricând, de învățătura dragostei lui Hristos. Din lipsa dragostei ce ar trebui să fie între oameni, s'a iscat acest crâncen războiu. Și până când nu se va restabili dragostea și iubirea între oameni, dragostea în Domnul nostru Iisus Hristos, care s'a jertfit pentru păcatele noastre, nu se va face pace.

Bubuitul tunurilor, mitralierelor, sgomotul strident al avioanelor, au copleșit glasul Mântuitorului, care ne îndeamnă înspre dragoste. Oamenii înșiși s'au îndepărtat de sfintele biserici, unde aud glasul Mântuitorului. Inchisorile și crășmele sunt tot mai pline, pe măsură ce bisericile rămân tot mai goale.

Noi toți suntem fiii aceluiaș Dumnezeu, pe El îl chemăm în necazurile noastre și Lui ne adresăm să ne ajute.

Dar când noi cu vecinul nostru ne certăm, cu fratele nostru purtăm proces pentru o fâșie de pământ, ne iubim noi oare așa cum ne învață Mântuitorul?

Desigur că nu, căci atunci nu ar fi tocite treptele crășmelor și ale închisorilor de călcâile creștinilor, iar în pragul bisericilor să crească buruiiană.

Am uitat că numai la biserică găsim mângăere, numai de aci primim nădejde în necazurile noastre, și că afară de biserică nu este mântuire!

Biserica este ancora ce ne poartă pe valurile acestei vieți ca să nu ne scufundăm. Aici, împărtășiți cu sfintele taine, găsim mângăiere și bucurie pentru sufletele noastre.

Căci precum Dumnezeu face să răsară soarele și peste cei buni și răi, așa și noi să nu ne smintim zicând că nu mergem la biserică, că acolo merg și oameni cari sunt mai păcătoși ca noi, poate; sau că de ce Dumnezeu ajută întotdeauna și pe vecinul nostru care e mai rău ca noi. Bolnavii au lipsă de doctor nu cei sănătoși. Dela altar primim noi lumina credinții care ne-a scăpat neamul nostru de atâtea primejdii. În această credință tare, care a străbătut veacuri dearându-l nesdruncinată, luptă și soldații noștri, pentru cauza lor cea dreaptă și sfântă. Și în

trecutul neamului nostru, strămoșii noștri tot așa de dârz au ținut la credința lor străbună. Prea Sfinția Sa istorisește diferite întâmplări, în care s'a evidențiat tăria credinței poporului nostru, îndeosebi atunci când pela 1700, au fost prigoniți, spre a trece la unire. A dat exemplu femeile din satul Colun de lângă Sibiu, cari pela anul 1760 au suferit torturi pentru faptul că nu au lăsat biserica din satul lor să treacă la papistași. Așa să facă și mamele de astăzi, în această credință tare să-și crească copiii lor, în dragostea și frica lui Dumnezeu, rugându-se și ele cu ei împreună. Podoaba cea mai frumoasă a unei mame e copilul ei crescut în frica lui Dumnezeu. Copiii sunt viitorul unui Stat. Să le dăm toată atenția cuvenită.

Să ne rugăm în fiecare zi ca bunul Dumnezeu să ne ajute să eșim învingători din războiu și să aducă cât mai îngrabă la sânul cald de mamă și pe frații noștri rămași în afara granițelor Țării noastre. Să ne rugăm ca cu un ceas mai devreme să-i scape de asupririle dușmanilor. Să ne rugăm Domnului nostru Iisus Hristos, căci El ne-a spus. „*cel ce vine la mine, nu-l voi scoate afară*“. Să ne facem datoria față de țară, să ajutăm din tot sufletul, din tot obolul nostru pe cei rămași acasă fără sprijin, iar ostașilor să le asigurăm o haină caldă în preajma gerului grozav ce-i așteaptă.

Imploară binecuvântarea Cerului asupra lor, asupra caselor și gospodăriilor lor!

După ce se mai întretine cu credincioșii de acolo și împarte elevilor cărți de rugăciuni și iconițe, Prea Sfinția Sa trece la oficiul parohial spre a face revizia, și târziu seara însoțit fiind de secretarul eparhial P. Toma și de protodiaconul T. Roșca, se duce la Băile Herculane, spre a putea porni în zori zilei următoare în comuna:

### Orșova

La ora 9<sup>1/2</sup> Prea Sfinția Sa, însoțit de suita Sa, a descins în frunțașă parohie, de pe malul Dunării în orașul Orșova. De dimineață în acest oraș e frământare și neliniște. Orașul a luat aspect de sărbătoare.

Toți așteptau cu nerăbdare sosirea mașinei care le va aduce pe Prea Sfințitul lor Stăpân.

Mașina sosește cu precizie la ora fixată, sergenți de stradă, arată drumul ce are de parcurs, toți dau onorurile ce se cuvin înaltului ierarh, ajungem în fața porții triumfale, mașina se oprește, Prea Sfințitul pogoară, se produce freamăt, toți se grăbesc să vadă fața Prea Sfințitului Părinte, din mulțime primarul orașului se grăbește ca să-l binevențeze pe Prea Sfinția Sa,

iar corul intonează „Pre Stăpânul și Arhiereul nostru“... D-l primar Traian Baibu, maior i. r., în numele cetățenilor exprimă marea bucurie ce o simt văzându-l pe Prea Sfinția Sa în mijlocul lor, ca să-i mângâie și întărească în aceste zile de grea cumpănă și îl roagă în același timp să imploare binecuvântarea lui Dumnezeu asupra lor. După aceea primarul prezintă pe toți șefii de autorității locale, comandantul Garnizoanei, personalul consulatului, al Comisiei Dunărene, preotul catolic, evanghelic etc.

Prea Sfinția Sa răspunzând, mulțumește pentru frumoasa primire ce i-au făcut-o, și-i asigură de toată dragostea și grija Sa părintească. Își exprimă bucuria că dela sfințirea bisericii de acum aproape 200 ani, i-a fost hărăzit Prea Sfinției Sale ca să fie primul Episcop ortodox care descinde în acest oraș fruntaș grăniceresc.

O fetiță îmbrăcată în frumos costum național, declamând o poezie de bun sosie, oferă Prea Sfinției Sale un minunat buchet de crisanteme albe.

Prea Sfinția Sa se îndreaptă spre biserică, copiii de școală înșiruiți pe marginea strazii, aruncă flori în calea Prea Sfinției Sale, asemenea toate doamnele din oraș, încât Prea Sfinția Sa parcurge drumul dela poarta triumfală și până la biserică prin bătaia florilor și'n uralele celor ce se îngrămădeau ca fiecare să vadă cât mai bine pe Prea Sfințitul Stăpân. Corul în frunte cântă și înalță imnuri de bucurie și mărire la ceriuri de bucurie.

Convoiul ajunge la biserică, se dau onorurile, clopotele încep să sune, atmosfera tremură de bucurie, în sunetul duios al clopotelor, soborul de preoți în ornate strălucitoare ese proeminent din mulțime, iar părintele protopop Iosif Câmpian, cu sf. cruce și evanghelie în mână, face pe scurt cronica parohiei, arată că dela sfințirea bisericii prin arhiereu, acum 186 ani n'a mai descins niciun arhiereu în parohie. Mulțumește Prea Sfinției Sale pentru faptul că n'a cruțat nici osteneală nici n'a ezitat ca, cu tot frigul ce începe să se lase, să vină în mijlocul lor să-i întărească în credință și să-i mângâie pe cei în suferință.

Prea Sfinția Sa răspunzând, mulțumește pentru cuvintele de bun sosie și-și exprimă bucuria că Bunul Dumnezeu i-a hărăzit Prea Sfinției Sale ca după atâta amar de vreme Prea Sfinției Sale să-i fie dat a sluji în acest sfânt lăcaș de închinăciune.

Se începe st. liturgie, la care pontifică Prea Sfinția Sa, înconjurat de prot. Iosif Câmpian, preoții Ioan Vladu - Eșelnița, Mihail Copăceanu, Petru Toma, secretar eparhial, Constantin Stoi-

chescu - Jupalnic, Zaharia Drăgan - Ogradena-veche, Alexandru Dorobanțu - Toplet, protodiaconul Teodor Roșca.

Biserica în aspect de sărbătoare este neîn-căpătoare, la ușe se îngrămădesc creștinii și'n jurul bisericii, ca măcar să audă rugile ce se înalță spre cer, implorându-se mila lui Dumnezeu asupra fiilor Săi drept credincioși.

Moment unic în viața lor a fost clipa când Prea Sfinția Sa, înadins a ales, sfințirea întru diacon a candidatului de preoție Cornel Olariu.

P. T.

## MAMELE NEAMULUI.

II

În trecut, cu mame, ca fericita Ana, și cu tați ca fericitul Ioachim, am *biruit* pe dușmani și ne-am croit cale dreaptă printre neamuri, având pururea privirile ațintite spre Cer.

Fiii Neamului, crescuți de mame *credincioase* și *sfinte*, crescuți ca Prea Curata, dela vârsta fragedă în atmosferă înmiresmată de tămâie, de rugăciune și cântare bisericască, au purtat cu bărbăție steagul biruinții românești împotriva tuturor dușmanilor pământului românesc, și s'au dovedit a fi paznici credincioși ai comorilor strămoșești.

Dar noi, cei de azi, avem cutezanța să afirmăm că suntem și mergem pe *linia de viață* a strămoșilor? Nu cumva și noi, ca oarecând poporul ales, am uitat și am *părăsit* pe Domnul slavei, pe Dumnezeul părinților noștri — Cel ce „cu mână tare și cu braț înalt“ ne-a scos din robia atâtor faraoni, — și am început să ne închinăm la idoli străini?

Îndeosebi, mamele de azi au ele îndrăsneala să se considere urmașe vrednice ale fericitelor noastre maici, cu casa plină de copii, în inima cărora ardea neîncetat candela credinței celei adevărate, a iubirii de neam, țară și lege?

O, când văd bisericile goale, goale de po-doaba sufletelor creștine, de o parte, iar de alta judecătorile, tribunalele, temnițele, cărciumele, casele de petrecere și desfrâu pline, inima mi se infioră și mi se cutremură întreaga ființă de durere.

Fără să vreau gândul îmi sboară la cuvintele aspre și pline de foc dela *Jeremia*, prin gura căruia Domnul avertizează poporul jidovesc, și prin el toate popoarele cari L-au uitat: „Dela cel mai mic până la cel mai mare, toți sunt lacomi de câștig mârșav, dela prooroc până la preot, toți înșală! Leagă în chip ușuratic rana

ficei poporului Meu, zicând: „*Pace! Pace!*“ Și totuși pace nu este. Vor fi dați de rușine, căci săvârșesc astfel de uriciuni; nu roșesc, și nu știu de rușine; de aceea, vor cădea împreună cu cei ce cad, și vor fi răsturnați, când îi voi pedepsi, zice Domnul. „*Vreau să isprăvesc cu ei, zice Domnul!*“ [8, 10 - 12].

Auziți, vă înfiorați și vă cutremurați voi feciori, fecioare, femei și mame ale Neamului meu! Părăsiți calea petrecerilor sgomotoase, a distracțiilor păcătoase, a luxului exorbitant și costisitor, calea destrăbălării rușinoase — ce contrastează atât de isbitor cu suferința, necazul și durerea clipei de față, — și apucați calea maicelor și bunicelor noastre, pentru cari suprema fericire nu era: grija *exagerată* pentru suplețea tenului, unghiile ascuțite, buzele înroșite, sprâncenele rase, fața spoită, corpul dichisit cu mătăsuri scumpe, cățelușul de curea, cărțile de joc, țigarea în colțul gurii, petrecerile monstruoase, — ci *dragostea*, dusă adesea până la sacrificiul vieții, dragostea pentru *copii*, pentru cât mai *mulți* copii, interesul și grija pentru creșterea, educația și îndrumarea lor în spiritul Bisericii lui Hristos și al dragostei față de Neam și Țară.

În locul cățelușului era *copilul*, în locul jocului era *munca*, în locul înjurăturilor „ca la ușa cortului“ era *rugăciunea* și „vorba plăcută, dreasă cu sare“ [Col. 4, 6], în locul petrecerilor sgomotoase era *liniștea creatoare*, în locul barului și a cafenelei era *Biserica*.

Sunt atâtea comune, unde în Dumineci și sărbători, poți număra pe degete copiii cari cercetează biserica. Și când vin, rar de tot, sunt aduși, din *ordin*, de către învățători, cari, onoare excepțiilor, și ei se văd tot așa de *rar*, acolo unde înaintașii lor se mândriau a sta: la *strana* bisericii. Fericii Ioachim și Ana dela vârsta de trei ani începând își cresc Copila în Casa Domnului, în spiritul poruncilor Bisericii; dela trei ani o *smulț* din lume, din lumea ispitelor și a păcatului, din mediul rătăcii; dela trei ani îi ancorează corabia vieții de malul fericirii, al sfințeniei și al virtuții; dela trei ani Prea Curata este pusă în situația de a-și clădi din pietrele vie ale credinței și pietății casa duhovnicească a sfințeniei [I Petru, 2, 5]; dela trei ani Prea Curata începe să *zidească* în sufletul Ei curat lăcaș Duhului Sfânt; *dela trei ani se pregătește a deveni Mamă bună și Născătoare de Dumnezeu*.

Așa au înțeles fericii Ioachim și Ana să-și crească Copila, spre a deveni Ea însăși *Biserică vie*, Biserică însuflețită, izvor de sfințenie, exemplu de virtute, scară cerească, tură al fecioriei, cheie a împărăției lui Hristos.

Prot. Dr. Gh. Cotoșman

Cuvânt pentru ostași.

## Marile datorii ale vieții și mijloacele lor de împlinire.

I

Ca să ne dăm seama care sunt marile datorii ale vieții noastre pământești, ne vom adresa celui izvor nesecat de înțelepciune care este pentru toate vremurile „Cartea Cărilor“, Sfânta Scriptură.

Iată ce ne spune ea în această privință:

Când un învățător de lege a întrebat pe Iisus, învățătorule care poruncă este mai mare în Lege, Mântuitorul i-a zis lui: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este marea și cea dintâi poruncă. Iar a doua la fel cu aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși“.

Din acest răspuns al Mântuitorului rezultă că toate datoriile vieții noastre pământești, le putem împărți în trei grupuri:

Datorii către Dumnezeu;

Datorii către aproapele nostru, ca însuși și ca societate, și

Datorii către noi înșine.

a) Către Dumnezeu avem îndatoriri fiindcă Dumnezeu este Creatorul lumii, El a făcut „Cerul și pământul“ și pe om; El îngrijește de lume și de noi oamenii, și tot Dumnezeu este Cel care ne dă viața prin părinți.

Marea datorie a noastră către Bunul Dumnezeu este să-L preamărim prin gândurile, vorbele și faptele noastre creștinești de fiecare zi, să-L iubim din tot sufletul nostru și să tindem către El — ființa desăvârșită. Aceasta după porunca Mântuitorului: „Fiți desăvârșiți precum și Tatăl vostru din Ceruri desăvârșit este“.

b) Dar Mântuitorul Iisus Hristos, printre alte mari adevăruri, ne-a mai spus și pe aceasta: că dragostea către Dumnezeu se arată prin dragostea către aproapele nostru, către societate, fiindcă după cuvântul Sfintei Scripturi: „Este mincinos acela care spune că iubește pe Dumnezeu pe care nu-L vede, dacă nu iubește pe aproapele său pe care-l vede.“ Prin urmare, pentru un creștin adevărat, dragostea către Dumnezeu se arată și se dovedește prin dragostea către aproapele.

Aproapele nostru, după cuvântul aceleiași Scripturi, este „tot omul ce vine în lume“, dar bineînțeles în primul rând cel de-un sânge și de-o lege cu noi.

De aceea, un creștin adevărat nu va urî pe nimeni, fiindcă într'un suflet de creștin simțământul acesta josnic al urii nu are ce căuta; dar un creștin adevărat nu va fi decât acela care înaintea altor familii își va iubi familia sa, înaintea altor neamuri și țări, își va iubi Neamul și Țara sa.

Însă, nu numai legea noastră creștină ne spune că avem datorii către aproapele, către societate. Judecata sănătoasă a oricărui om cu mintea întregă, ne arată același lucru.

Omul nu este o ființă singuratică, ci o ființă socială, adică este sortit de Dumnezeu să trăiască împreună cu alți semeni de-ai lui în societate, și se poate spune că numai în și prin societate omul ajunge om adevărat. Vieța ne-o dă bunul Dumnezeu, căci El este izvorul vieții pe care ne-o dă prin părinți; familia este aceea care ne-o păstrează și ne dă creșterea, iar societatea cea mare — Neamul cu organizația lui în Stat și cu așezămintele lui, Biserica, Școala, Armata și celelalte —, ne-o dezvoltă, dându-ne cultura de om și, în cazul nostru, cultura de Român.

Fără familie, omul în chip obișnuit ar pieri. Să ne închipuim că un copil s'ar naște într'un pustiu, fără de nici un om în jurul lui și că i-ar muri mama din naștere. Ce s'ar alege de acest prunc, în asemenea împrejurări, își poate închipui oricine. Ar pieri cu siguranță și numai dacă bunul Dumnezeu s'ar îngriji de el într'un chip special, ar mai putea să trăiască.

Tot așa, fără Neam și Țară, oamenii ar rămânea niște sălbateci, căci numai prin viața noastră în societate, în cadrul unui neam și al unei țări, cu așezămintele și cu tradițiile lor, primim cultura și calitatea noastră de oameni, și în cazul nostru, cultura și calitatea noastră de Români.

Din cele de mai sus rezultă un mare adevăr, pe care nu trebuie să-l uităm niciodată: că *fiecare ins este un datornic al societății*. Căci dacă societatea cea mică, familia, ne dă creșterea, iar cea mare, Neamul și Țara, ne dă cultura de oameni și de Români, se înțelege dela sine că și noi suntem datori, la rândul nostru, să facem ceva pentru societatea dela care am primit atâtea binefaceri.

Suntem niște datornici ai societății, ai familiilor, ai Neamului și Țării noastre și de aceea avem obligația să răsplătim binefacerile lor. Și marea noastră datorie față de societate este să-i servim, să ne punem în slujba ei toate puterile noastre de muncă; să luptăm pentru binele familiilor, al Neamului și al Țării

noastre și mai ales să le apărăm chiar cu prețul vieții, atunci când ele sunt în primejdie. Ca oameni și ca Români adevărați, trăim numai în și prin societate; de aceea datori suntem, la nevoie, să ne jertfim pentru familia, Neamul și Țara noastră românească.

c) Al treilea grup de datorii sunt cele către noi înșine.

Către sine însuși, fiecare om are marea datorie de a-și desăvârși ființa sa prin dezvoltarea și cultivarea puterilor lui trupesti și sufletești până la gradul cel mai mare cu putință; în felul acesta apropiindu-se omul de Dumnezeu.

Nu este om adevărat acela care nu se străduiește ca în fiecare zi să facă un progres, întărindu-și și dezvoltându-și sufletul și trupul său. Nu este creștin adevărat acela care uită sau nesocotește vreodată marea poruncă a Mântuitorului: „Fiți desăvârșiți precum și Tatăl vostru din Ceruri desăvârșit este“.

Bineînțeles, între datoriile către ființa noastră, alcătuită din trup și suflet, primul loc îl ocupă datoriile către sufletul nostru. Aceasta fiindcă sufletul este partea nemuritoare din ființa noastră; prin puterile lui s'a făcut progresul omenirii și tot prin opera sufletelor noastre vom rămâne pentru urmași.

De aceea, un om care se respectă pe sine și cu atât mai mult un creștin, — fără să-și neglijeze trupul care trebuie ținut sănătos prin cumpătare, pentru a fi o bună unealtă de manifestare a sufletului —, va da întâietate totdeauna sufletului, căci se știe că omul cel mai de valoare nu este cel mai înalt ca statură, nici cel mai greu la cântar, sau cel mai mușchiulos; ci totdeauna omul cel mai de preț a fost și va fi omul cu mintea luminată, cu inima mai nobile și cu voința mai puternică, adică cel mai bogat în suflet.

**Preot-Maior Damaschin Daicoviciu**

## Ș T I R I

**Personale.** Prea Sfințitul Părinte Episcop Veniamin s'a reîntors dela ședințele Sf. Sinod Duminecă în 6 Decembrie a. c.

**Aduarea generală** a clerului din eparhia Orăzii, încadrat în asociația „Andrei Șagana“ s'a ținut la Beiuș, în 12 Noembrie a. c. sub presiul P. C. Sale Păr. Ic. Stavr. Zaharia Moga, consilier referent și președintele secției.

Cuvântarea de deschidere a fost rostită de P. C. Sa Păr. președinte Z. Moga, care face o frumoasă dare de seamă asupra evenimentelor din trecut, arătând între

altele că 52 preoți, frați ai lor au rămas paznici ai celor 69.000 suflete românești și ortodoxe, cari sunt în așteptarea lor.

P. Sf. Sa Episcopul Nicolae Popovici fiind călătorit, a dat binecuvântarea arhierescă în scris, ce a fost citită de părintele președinte.

Cu această ocazie a conferențiat Păr. Grațian Chișu despre: „Preotul catihet, misionarul lui Hristos în școală” și Păr. Ivan Porumb despre: „Atitudinea pastorală a preotului cu considerare la împrejurările de azi”. S'au făcut diferite reflexiuni de către membrii prezenți.

La sfârșit s'a votat o moțiune, în care s'a cerut printre altele să se dea o importanță mai mare învățământului religios în școlile secundare, dreptul Academilor Teologice de a elibera diplome de licență, să se prevadă în bugetul Statului posturi de preoți misionari, respectarea repaosului duminical, ștergerea impozitului profesional la preoți, obligativitatea sf. taine a cununiei, pentru toți credincioșii și nu numai pentru funcționari, acordarea gradației a 5-a preoților etc.

S'au expediat apoi mai multe telegrame omagiale.

**Conferința pastorală a preoțimii din protopopiatul Oraviței.** Luni 30 Noemvrie a. c. a avut loc la reședința protopopească a tractului, conferința pastorală a preoților din acest protopopiat.

La ora 8 și jum. la glasul clopotului, preoții în frunte cu P. O. Domn Prot. Virgil Musta se îndreaptă spre catedrala orașului, unde la ora 9 se săvârșește de către C. S. Pr. Ștefan Lazăr-Goruiă, Chemarea Duhului Sfânt, apoi un parastas pentru pomenirea marelui Mitropolit Andrei Șaguna.

Deacolo preoțimea se îndreaptă spre școala primară unde, într'una din clase, P. O. D. protopop, printr'o cuvântare bine simțită deschide ședința, arătând rolul ce-l au aceste conferințe pastorale pentru preoțimea satelor noastre, și își exprimă totodată mulțumirea ce o are văzând că Preoții au ascultat chemarea sa.

Dă apoi cuvântul C. Sale Părintelui Lazăr Ștefan din Goruia care conferențiază despre: „*Morala vremurilor de azi și Preoțimea*”.

Conferențiarul ne pune în față toate posibilitățile prin care preotul poate să-și ducă tuima la pășunea cea adevărată, la limanul înșorit al mântuirii. Conferința e viu aplaudată, iar conferențiarul propus pentru laudă protocolară.

Să dă apoi cuvântul C. Sale Preotului Iosif Nicolaevici din Comoriște. C. Sa după o muncă rodnică de 30 ani în câmpul Evangheliei vorbește cu multă înțelepciune despre: „*Pastorația preotului, adecvată zilelor de azi*”, arătând pas cu pas toate neajunsurile ce s'ar ivi în cale păstorului de suflete, și dând totodată remediul lor.

Asupra acestei conferințe se iscă nenumerate discuții de ordin pastoral practic, pro și contra. Conferențiarul se notifică cu laudă protocolară.

La eventualele propuneri și comunicări de ordin profesional, se discută mai multe chestiuni și se comunică ordinele sosite, de către P. O. D. protopop tractual.

Ședința clerului din tractul Oraviței, de o înaltă ținută religios-morală și națională se încheie cu Troparul de biruință al Pogorării Duhului Sfânt, la ora 12 și jum.

**Cercuri religioase în Zorlenț-mare.** Aflăm cu bucurie, deși cu întârziere, că în vara acestui an, preoții aparținători acestui cerc religios s'au întrunit în două rânduri în Zorlenț-mare și odată în comuna ru-teană Zorile. Reținem din raportul preotului - președinte A. Atnagea că din acest prilej mulți credincioși s'au

împărtașit la Sf. Liturghie. Pr. Cornel Țucu din Zorlenț-cior a explicat Evanghelia zilei și a combătut superstițiile. Păr. A. Atnagea a arătat rătăcirea celor ce cad în mrețele sectarilor.

**Măsură creștinească.** În zilele de 10 și 11 Decemvrie toți elevii școlilor primare, secundare și profesionale din localitate s'au spovedit de către un grup de duhovnici anume rânduiți, iar în ziua de 12 Decemvrie a. c. — pe urma intervenției Consiliului nostru eparhial — Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor a aprobat suspendarea cursurilor, spre a fi împărtașiți toți elevii cu Sf. Taină a Cuminecăturii.

**„Intre politică și religie trebuie să fie o strânsă legătură”,** afirmă un ziar spaniol, comentând un recent discurs al Conducătorului General Franco. Generalul a vorbit în ziua de 8 Decemvrie, când Biserica romano-catolică ține sărbătoarea „neprihănitei zămisliri a Maicii Domnului”, afirmând viguros voința poporului spaniol de a lupta împotriva bolșevismului și a-și orândui viața după principii de înnoire, într'o Europă curățită de ideile iudeo-liberalo-democratice. Discursul a produs mare ecou politic, dar trebuie subliniat, după observația ziarului spaniol, momentul religios, căruia Șeful Statului Spaniol îi dă atenția și importanța cuvenită.

**Apel** Preotul nostru Dr. Traian Coșeriu care de mai multe luni se găsește pe frontul de Răsărit, purtând grija sufletească a soldaților noștri, face un călduros apel către toți Cucernicii preoți și bunii credincioși ca să trimită pe următoarea adresă: Bat. 15 Vânători de Munte P. S. Deva cărți cu conținut religios-moral, zidi-toare de suflet și mângâietoare, pe seama soldaților noștri luptători.

Odată cu cărțile sau revistele se va scrie respectiv se va menționa că acestea să fie trimise Pr. Cpt. Traian Coșeriu. Nu ne îndoim că acest apel va găsi neîntârziat ecou în sufletele creștinești.

Aducem la cunoștința Onor. noștri cititori că a apărut

## CALENDARUL ROMÂNULUI

pe anul  
1943

Editat de secția culturală a Consiliului eparhial, calendarul a apărut cu un bogat conținut literar. Toate exemplarele cuprind șematismul Eparhiei, inclusiv învățătorii și cântăreții. Conține deosebit de instructive articole, pline de îndemnuri și sfaturi bune. Nu lipsesc nici noutățile din războiu, poezii și cântece de jale. Fiind tipărit pe hârtie velină, este de datoria fiecărui bun creștin să aibe acest calendar, care pe lângă că îl instruește și îl distrează, îi dă o seamă de sfaturi și date privitoare la gospodăria lui. Cuprinde apoi data exactă a târgurilor din Bănat și Ardeal.

Exemplarul costă Lei 80.